YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

25 päivänä lokakuuta 2001 *

Asiassa C-78/00,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään E. Traversa, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään U. Leanza, avustajanaan avvocato dello Stato G. De Bellis, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräyty-

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

misperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (kuudes arvonlisäverodirektiivi) (EYVL L 145, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta ja uusista toimenpiteistä arvonlisäveron yksinkertaistamiseksi — tiettyjen vapautusten soveltamisala ja niiden täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt — 10 päivänä huhtikuuta 1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/7/EY (EYVL L 102, s. 18), 17 ja 18 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt, että tietylle verovelvollisten ryhmälle, jolla on veronpalautussaatava vuodelta 1992, palautetaan arvonlisäveron vähentämättä jäänyt osa valtion joukkovelkakirjoina, joiden luovuttaminen on lisäksi viivästynyt,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit M. Wathelet, D. A. O. Edward, S. von Bahr (esittelevä tuomari) ja C. W. A. Timmermans,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.6.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on 2.3.2000 jättämällään kannekirjelmällä nostanut EY 226 artiklaan perustuvan kanteen, jossa se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ole noudattanut jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (kuudes arvonlisäverodirektiivi) (EYVL L 145, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta ja uusista toimenpiteistä arvonlisäveron yksinkertaistamiseksi — tiettyjen vapautusten soveltamisala ja niiden täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt — 10 päivänä huhtikuuta 1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/7/EY (EYVL L 102, s. 18), 17 ja 18 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt, että tietylle verovelvollisten ryhmälle, jolla on veronpalautussaatava vuodelta 1992, palautetaan arvonlisäveron vähentämättä jäänyt osa valtion joukkovelkakirjoina, joiden luovuttaminen on lisäksi viivästynyt.

Yhteisön lainsäädäntö

2 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Vähennysoikeus syntyy, kun vähennyskelpoista veroa koskeva verosaatava syntyy.

2. Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista tai palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut taikka suorittanut tai luovuttaa taikka suorittaa toinen verovelvollinen;

b) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu maahantuoduista tavaroista;

c) arvonlisävero, joka on maksettava 5 artiklan 7 kohdan a alakohdan, 6 artiklan 3 kohdan ja 28 a artiklan 6 kohdan mukaisesti;

d) arvonlisävero, joka on maksettava 28 a artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti."

3 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa: *

"Jos vähennysten määrä ylittää ilmoituskaudelta maksettavan veron määrän, jäsenvaltiot voivat siirtää ylimenevän osan seuraavalle kaudelle tai palauttaa sen tarkemmin määrääm[insä tavoin].

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen käännös on epätarkka.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin olla siirtämättä tai palauttamatta ylimenevää määrää, jos tämä määrä on merkityksetön."

Italian lainsäädäntö

4 Tuloverosta, asuinkiinteistöistä kannettavista veroista, vireillä olevia verooikeudellisia asioita koskevan yksinkertaistetun menettelyn määräajoista, talletus- ja käyttötilikorkoja, palkkioita ja muuta tuottoa koskevan pidätyksen poistamisesta sekä muista verosäännöksistä (Disposizioni in materia di imposte sui redditi, sui trasferimenti di immobili di civile abitazione, di termini per la definizione agevolata delle situazioni e pendenze tributarie, per la soppressione della ritenuta sugli interessi, premi ed altri frutti derivanti da depositi e conti correnti interbancari, nonché altre disposizioni tributarie) 23.1.1993 annetun decreto-leggen (asetus) nro 16 (GURI nro 18, 23.1.1993, s. 3; jäljempänä decreto-legge nro 16/93), joka on muunnettu 24.3.1993 annetuksi laiksi nro 75 (legge 24 marzo 1993, nro 75 (GURI nro 69, 24.3.1993, s. 3)), 11 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Verovelvolliset, joiden muista jäsenvaltioista peräisin olevan rekisteröidyn tuonnin määrä vuonna 1992 ylittää 10 prosenttia niiden saman vuoden aikana toteuttaman rekisteröidyn liikevaihdon kokonaismäärästä ja jotka ovat arvonlisäveroilmoituksessaan ilmoittaneet vähintään 100 miljoonan liiran suuruisen verosaatavan, eivät voi siirtää tätä saatavaa vähennettäväksi seuraavina vuosina. — — "

5 Decreto-leggen nro 16/93 11 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

"Edellä olevia 10 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä, [eli säännöksiä, jotka koskevat vuosittain annettavien tulo- ja arvonlisäveroilmoitusten nojalla todettujen

saatavien suorittamista luovuttamalla valtion joukkovelkakirjoja] — — sovelletaan suoritettaessa tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuja saatavia.

Vaatimus [arvonlisäveron palauttamisesta luovuttamalla valtion joukkovelkakirjoja] on esitettävä 31.3.1993 mennessä; tarkastustoimenpiteet on suoritettava 30.6.1993 mennessä; kullekin saatavalle on laskettava korkoa 31.12.1993 saakka; valtion joukkovelkakirjat luovutetaan 1.1.1994; liikkeelle laskettavien velkakirjojen kokonaisarvo ei saa ylittää 7 500:aa miljardia liiraa ja tätä kulua vastaava meno on kirjattava valtiovarainministeriön varainhoitovuoden 1993 budjettiin asianmukaiselle tilille; näiden velkakirjojen luovuttamiseen liittyviä ominaispiirteitä, yksityiskohtaisia sääntöjä ja siinä noudatettavaa menettelyä koskeva valtiovarainministeriön päätös on julkaistava virallisessa lehdessä viimeistään 30.11.1993."

6 Näiden erityissäännösten, jotka koskevat arvonlisäveron ylimenevän määrän palauttamista luovuttamalla valtion joukkovelkakirjoja, voimassaoloa on jatkettu 28.6.1995 annetulla decreto-leggellä nro 250 (Differimento di taluni termini ed altre disposizioni (tiettyjen määräaikojen pidentämisestä ja muista verotukseen liittyvistä säännöksistä annettu säädös) GURI nro 150, 29.6.1995, s. 10; jäljempänä decreto-legge nro 250), joka on muunnettu 8.8.1995 annetuksi laiksi nro 349 (GURI nro 196, 23.8.1995). Tämän decreto-leggen 3a §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"23.1.1993 annetun decreto-leggen nro 16, joka on muuttaen muunnettu 24.3.1993 annetuksi laiksi nro 75, 11 §:n 1 momentissa tarkoitettujen verovelvollisten vuodelta 1992 antamiin ilmoituksiin perustuvien, tämän säädöksen voimaantulopäivänä palauttamatta olevien arvonlisäverosaatavien ja niille kertyneiden korkojen suorittamiseksi valtiovarainministeriö valtuutetaan 1.1.1996 laskemaan liikkeeseen vapaasti vaihdettavissa olevia uusia valtion joukkovelkakirjoja, joiden laina-aika on kymmenen vuotta. Näiden velkakirjojen kokonaismäärä ei kuitenkaan saa ylittää 400:aa miljardia liiraa — — ".

Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

7 Koska komissio katsoi, että decreto-leggellä nro 16/93 ja decreto-leggellä nro 250/95 loukattiin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklassa säädettyä ostoihin sisältyvän arvonlisäveron vähennysoikeutta ja rikottiin sen 18 artiklan 4 kohdassa säädettyä palauttamisvelvollisuutta, "jos vähennysten määrä ylittää ilmoituskaudelta maksettavan veron määrän", komissio pani vireille jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn lähettämällä Italian viranomaisille 22.12.1997 päivätyn virallisen huomautuksen kehottaen näitä esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.

8 Komissio totesi virallisessa huomautuksessaan sille ilmoitetun, ettei vuodelta 1992 kertyneen arvonlisäveron vähentämättä jäänyttä määrää ollut palautettu decreto-leggessä nro 16/93 ja decreto-leggessä nro 250/95 tarkoitetuille useille italialaisille verovelvollisille ja että heiltä oli näin evätty vähennysoikeus.

9 Italian viranomaiset vastasivat 2.4.1998 päivätyllä kirjeellä viralliseen huomautukseen väittäen, että Italian laki, jolla arvonlisäveron vähentämättä jäänyt määrä määrättiin palautettavaksi luovuttamalla valtion joukkovelkakirjoja, oli kuudennen direktiivin 18 artiklan 4 kohdan säännösten mukainen.

10 Koska komissio ei yhtynyt tähän Italian viranomaisten käsitykseen, se kehotti 10.8.1998 päivätyllä ylimääräisellä virallisella huomautuksella Italian viranomaisia esittämään huomautuksensa.

11 Italian viranomaiset vastasivat tähän toiseen viralliseen huomautukseen komissiolle lähettämillään, 27.1., 3.2., 26.2. ja 12.4.1999 päivätyillä neljällä kirjeellä.

12 Italian hallitus totesi 3.2. ja 26.2.1999 päivätyissä kirjeissään, että decreto-leggen nro 16/93 11 §:n nojalla liikkeelle lasketut joukkovelkakirjat oli asetettu verovelvollisten saataville kahdeksaan otteeseen 26.4.1994 ja vuoden 1998 joulukuun välisenä aikana. Decreto-leggen nro 250/95 3a §:n nojalla liikkeelle lasketut joukkovelkakirjat oli asetettu verovelvollisten saataville neljään otteeseen 13.9.1996—29.5.1998.

13 Koska Italian hallituksen esittämät perustelut eivät vieläkään vakuuttaneet komissiota, se osoitti 9.7.1999 Italian tasavallalle perustellun lausunnon kehottaen tätä jäsenvaltiota ryhtymään sen noudattamisen edellyttämiin toimenpiteisiin kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksisaannista.

14 Italian viranomaiset eivät noudattaneet virallista lausuntoa asetetussa määräajassa. Näin ollen komissio on nostanut nyt esillä olevan kanteen.

Väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ja yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

15 Komissio katsoo, että Italian tasavalta on rikkonut muun muassa arvonlisäveron vähentämättä jääneen määrän verotuskohteluun liittyviä kuudennen arvonlisä-

verodirektiivin 18 artiklan 4 kohdan säännöksiä luovuttaessaan verovelvollisille joukkovelkakirjoja, jotka erääntyvät viiden tai kymmenen vuoden kuluttua niiden liikkeellelaskemisesta. Komissio väittää, että säännöksen mukaan sallittujen vähennysten määrän ja maksettavan veron määrän välisestä erotuksesta muodostuva vähentämättä jäävä osa saadaan siirtää ainoastaan seuraavalle ilmoituskaudelle. Vähentämättä jäävän osan siirtämisellä muille kuin välittömästi seuraavalle ilmoituskaudelle rikotaan tällä säännöksellä vahvistettua periaatetta, estetään asianomaisia verovelvollisia käyttämästä normaaliin tapaan vähennysoikeutta ja loukataan vakavasti yhteisen arvonlisäverojärjestelmän perusperiaatetta eli vähennysoikeuden välitöntä käyttöoikeutta.

16 Komission mukaan kansallisten veroviranomaisten velvollisuus palauttaa välittömästi arvonlisäveron vähentämättä jäävä määrä verovelvolliselle on sidoksissa verovelvollisen oikeuteen käyttää välittömästi vähennysoikeuttaan. Komissio perustaa näkemyksensä tältä osin yhdistetyissä asioissa C-286/94, C-340/95, C-401/95 ja C-47/96, Molenheide ym., 18.12.1997 annettuun tuomioon (Kok. 1997, s. I-7281, 45 kohta).

17 Komissio toteaa, että "tavoilla", joista jäsenvaltiot voivat kuudennen direktiivin 18 artiklan 4 kohdan nojalla määrätä, tarkoitetaan tapoja, joilla palauttaminen voidaan suorittaa, eikä niillä saa vaarantaa velvollisuutta palauttaa arvonlisäveron vähentämättä jäänyt määrä käteissuorituksena sitä velkovalle. Näin ollen tämä palauttaminen voidaan suorittaa tilisiirtona verovelvollisen käyttötilille, lähettämällä hänelle shekkejä tai muulla vastaavalla tavalla.

18 Komission mukaan sitä vastoin jäsenvaltio ylittää selvästi sille näin annetun arvonlisäveron vähentämättä jäävän määrän palauttamistapoja koskevan harkintavallan, jos se velvoittaa verovelvollisen vastaanottamaan viiden taikka jopa kymmenen vuoden kuluttua erääntyvän velkakirjan sen sijaan, että maksaisi palautuksen tälle käteissuorituksena.

19 Jos verovelvollinen tarvitsee oman toimintansa rahoittamiseen niitä rahoja, jotka valtio on sille velkaa arvonlisäveron perusteella, hänen on pakko joko lainata arvonlisäveron ylimenevää määrää vastaava summa pankista, ja siis pakko velallisena maksaa korkeaa ottolainauskorkoa, joka varmasti ylittää sen korkotuoton, jonka hän saa hänelle luovutetuista valtion joukkovelkakirjoista, taikka myydä nämä joukkovelkakirjat rahoitusmarkkinoilla, jolloin on olemassa vaara, että hänen on myytävä ne niiden nimellisarvon alittavaan hintaan ja vähennettävä myyntitulosta arvopaperivälittäjän perimät myyntikulut ja palkkiot.

20 Koska decreto-leggen nro 250/95 3a §:n nojalla liikkeelle laskettujen valtion joukkovelkakirjojen viimeinen erä erääntyy vasta 1.1.2006, jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen kestää komission mukaan tuohon päivään saakka, jos Italian viranomaiset eivät päätä maksaa näihin velkakirjoihin perustuvia lainoja takaisin aikaisemmin. Komission mukaan se seikka, että verovelvollisia, joilla on hallussaan näitä joukkovelkakirjoja, on vain muutama sata, ei vaikuta millään tavoin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen olemassaoloon tai vakavuuteen.

21 Komissio katsoo, että kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 ja 18 artiklan rikkominen on sitäkin vakavampaa, koska Italian valtiovarainministeriö on viivytellyt joukkovelkakirjojen luovuttamisessa.

22 Italian hallitus viittaa niihin perusteluihin, jotka se on esittänyt oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä. Se väittää, että käteispalautuksen korvanneella valtion joukkovelkakirjojen luovuttamisella 1.1.1994 lähtien ei aiheuteta arvonlisäveron vähentämättä jääneen määrän siirtymistä myöhemmille ilmoituskausille, vaan se on todellinen palautus, joka on suoritettu sellaisin "tavoin", joiden "määräämistä" Italian tasavalta on pitänyt asianmukaisena kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 4 kohdan säännösten mukaisesti.

23 Italian hallituksen mukaan jäsenvaltiota ei kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 4 kohdassa velvoiteta käyttämään tiettyä maksutapaa, kuten käteissuoritusta, palauttaessaan arvonlisäveron vähentämättä jäänyttä määrää, sillä säännöksessä säädetään nimenomaisesti mahdollisuudesta suorittaa kyseinen palauttaminen jäsenvaltion määräämin "tavoin". Sanalla "tavoin" on laaja merkitys, joka kattaa sekä palauttamisen muotoon että sen sisältöön liittyvät tavat. Italian lainsäätäjä on säännöksen nojalla suvereenia toimivaltaansa käyttäen määrännyt, että Italian tasavallan on tässä yksittäistapauksessa palautettava arvonlisäveron vähentämättä jäänyt määrä luovuttamalla valtion joukkovelkakirjoja sen sijaan, että se suorittaisi vastaavan summan käteisellä.

24 Italian hallitus väittää, että viivästys palautusten suorittamisessa tietyille verovelvollisille ei ole johtunut lainsäädännöstä tai oikeudellisista ongelmista, vaan — joissakin hyvin harvoissa tapauksissa — joukkovelkakirjojen liikkeellelaskua hoitaneiden yksiköiden laiminlyönneistä tai hallintovirheistä. Näiden epäkohtien korjaamiseksi verovelvollisilla on ollut mahdollisuus turvautua näitä viranomaisia vastaan käytettävissä oleviin hallinto- tai siviilioikeudellisiin oikeussuojakeinoihin.

25 Italian hallitus toteaa, ettei arvonlisäveron vähentämättä jäänyttä määrää velkovalle verovelvolliselle ole aiheutunut minkäänlaista vahinkoa kyseisestä palauttamistavasta, koska hänen saamansa joukkovelkakirjat tuottavat korkoa ja ovat vaihdettavissa, joten hänellä on ollut välitön mahdollisuus saada maksu saatavastaan. Italian tasavalta puolestaan ei ollut saanut joukkovelkakirjojen luovuttamisesta minkäänlaista taloudellista hyötyä, sillä palauttaminen oli toteutettu korvaamalla verovelvollisen verosaatavaa vastaava velka toisella velalla eli joukkovelkakirjoilla.

26 Lisäksi Italian hallitus esittää vastineessaan, että sen on joka tapauksessa mahdotonta tai erittäin vaikeaa noudattaa perusteltua lausuntoa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

27 Jotta voitaisiin arvioida, soveltuuko nyt kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö yhteen kuudennen arvonlisäverodirektiivin kanssa, aluksi on palautettava mieliin ne yhteisen arvonlisäverojärjestelmän ominaispiirteet, joilla on merkitystä nyt esillä olevassa asiassa.

28 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklasta ilmenee, että verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen, arvonlisävero, joka on jo maksettu hänelle luovutetuista tavaroista tai suoritetuista palveluista. Tämä vähennysoikeus on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön lainsäädännöllä käyttöön otetun yhteisen arvonlisäverojärjestelmän perusperiaate (ks. mm. em. asia Molenheide ym., tuomion 47 kohta).

29 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 2 kohdan mukaan verovelvollisen on tehtävä vähennys vähentämällä ilmoituskaudelta maksettavan arvonlisäveron kokonaismäärästä sen veron määrä, joka voidaan vähentää saman ajanjakson aikana.

30 Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti korostanut, että juuri mainittujen yhteisen arvonlisäverojärjestelmän piirteiden nojalla voidaan todeta, että vähennysjärjestelmällä pyritään vapauttamaan elinkeinonharjoittaja kokonaan kaiken sen liiketoiminnan yhteydessä maksetusta tai maksettavasta arvonlisäverosta. Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä takaa näin ollen liiketoiminnan verorasituksen täydellisen neutraalisuuden riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta, edellyttäen, että kyseinen toiminta sinänsä on arvonlisäveron alaista. Koska sellaisia säännöksiä, joiden nojalla jäsenvaltiot voisivat rajoittaa verovelvollisille myönnettyä vähennysoikeutta, ei ole, on tätä oikeutta voitava käyttää välittömästi kaikkien verojen osalta, jotka rasittavat tuotantopanoshankintoja (ks. mm. asia 50/87, komissio v. Ranska, tuomio 21.9.1988, Kok. 1988, s. 4797, 15 ja 16 kohta; Kok. Ep. IX, s. 615).

31 Jos ilmoituskaudelta vähennettävissä oleva vero ylittää siltä maksettavan veron eikä verovelvollinen näin ollen voi vähentää sitä kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 2 kohdan mukaisesti, saman direktiivin 18 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat siirtää vähentämättä jäävän määrän seuraavalle kaudelle tai palauttaa sen tarkemmin määrääminsä tavoin.

32 Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 18 artiklan 4 sanamuodosta ja erityisesti siinä käytetystä ilmaisusta "tarkemmin määrääminsä tavoin" ilmenee, että jäsenvaltioilla on tietty liikkumavara, kun ne määräävät arvonlisäveron vähentämättä jäävän määrän palauttamistavoista.

33 Koska arvonlisäveron vähentämättä jääneen määrän palauttaminen on kuitenkin yksi niistä perustekijöistä, joilla taataan yhteisen arvonlisäverojärjestelmän neutraalisuuden periaatteen soveltaminen, jäsenvaltioiden määräämillä tavoilla ei saada vaarantaa tätä periaatetta siten, että verovelvollisen rasitteeksi jäisi vähänkään arvonlisäveroa.

34 Tästä seuraa, että jäsenvaltion määräämien arvonlisäveron vähentämättä jääneen määrän palauttamistapojen on oltava sellaisia, että ne sallivat asianmukaisin tavoin kyseiseen määrään perustuvan koko saatavan suorittamisen verovelvolliselle. Tämä edellyttää sitä, että palauttaminen suoritetaan kohtuullisen ajan kuluessa käteissuorituksena tai vastaavalla tavalla. Käyttöön otetusta palautusjärjestelmästä ei kuitenkaan saa aiheutua verovelvolliselle minkäänlaista taloudellista riskiä.

35 Komission esittämistä seikoista, joita Italian hallitus ei ole kiistänyt, ilmenee, että Italian tasavalta on päättänyt palauttaa tietyille verovelvollisille vuodelta 1992 syntyneen arvonlisäveron vähentämättä jääneen määrän luovuttamalla 1.1.1994 lähtien viiden tai kymmenen vuoden kuluttua erääntyviä valtion joukkovelkakirjoja. Nämä joukkovelkakirjat on jaettu kyseisille verovelvollisille useissa erissä huhtikuun 1994 ja joulukuun 1998 välisenä aikana.

36 On pakko todeta, että kyseinen Italian lainsäädäntö, jonka mukaan käteissuoritus tai muu vastaava suoritus ei ole mahdollista kohtuullisen ajan kuluessa, ja jossa määrätään luovutettaviksi valtion joukkovelkakirjoja, ei sovellu yhteen kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä säädetyn arvonlisäveron vähentämättä jäävän määrän palauttamisjärjestelmän kanssa.

37 Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamiseen ei vaikuta se Italian hallituksen esille tuoma seikka, että kyseinen kansallinen lainsäädäntö koskee ainoastaan suhteellisen harvoja verovelvollisia.

38 Asian ratkaisuun ei vaikuta myöskään se Italian hallituksen esille tuoma ongelma, että sen olisi vaikeaa tai suorastaan mahdotonta noudattaa yhteisön oikeutta, jos yhteisöjen tuomioistuin toteaisi kyseisellä kansallisella lainsäädännöllä rikottavan kuudennen arvonlisäverodirektiivin säännöksiä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja (ks. mm. asia C-473/99, komissio v. Itävalta, tuomio 14.6.2001 (Kok. 2001, s. I-4527, 12 kohta).

39 Näin ollen on todettava, että Italian tasavalta ei ole noudattanut kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 ja 18 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt, että tietylle verovelvollisten ryhmälle, jolla on veronpalautussaatava vuodelta 1992, palautetaan arvonlisäveron vähentämättä jäänyt osa valtion joukkovelkakirjoina, joiden luovuttaminen on lisäksi viivästynyt.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Italian tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Italian tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Italian tasavalta ei ole noudattanut jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY, sellaisena kuin se on direk-**

tiivin 77/388/ETY muuttamisesta ja uusista toimenpiteistä arvonlisäveron yksinkertaistamiseksi — tiettyjen vapautusten soveltamisala ja niiden täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt — 10 päivänä huhtikuuta 1995 annetulla neuvoston direktiivillä 95/7/EY, 17 ja 18 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt, että tietylle verovelvollisten ryhmälle, jolla on veronpalautussaatava vuodelta 1992, palautetaan arvonlisäveron vähentämättä jäänyt osa valtion joukkovelkakirjoina, joiden luovuttaminen on lisäksi viivästynyt.

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

von Bahr Edward La Pergola

Wathelet Timmermans

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä lokakuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

P. Jann

viidennen jaoston puheenjohtaja